

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
"Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо
приведення його норм до вимог Конституції України
(реєстр. № 3785 від 20 січня 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 6 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо приведення його норм до вимог Конституції України (реєстр. № 3785 від 20 січня 2016 року), поданий народним депутатом України Писаренком В.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою посилення соціального захисту найбільш вразливих верств населення.

Для досягнення мети автором пропонується внести зміни до статей 7 – 9 Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", якими запропоновано збільшити мінімальну заробітну плату у 2016 році, збільшити прожитковий мінімум на одну особу, а також збільшити прожитковий мінімум для основних соціальних і демографічних груп населення, установивши при цьому, що з 1 січня 2016 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць підлягає індексації в порядку і в строки, передбачені Законом України "Про індексацію грошових доходів населення". Крім того, запропоновано викласти статтю 27 цього Закону у новій редакції, відповідно до якої пропонується Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо модернізації мережі професійно-технічних навчальних закладів з урахуванням необхідності їх укрупнення та здійснення підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб на ринку праці, використання потенціалу таких навчальних закладів для здійснення підготовки та перепідготовки незайнятого населення, не допустивши при цьому їх закриття чи перепрофілювання впродовж 2016 - 2018 років, а також скорочення чисельності працівників не більше 5 відсотків щороку. Також пропонується виключити пункт 11 Прикінцевих положень Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", яким передбачається надання права Кабінету

Міністрів України визначати порядок та встановлювати розміри виплат, що передбачені нормами і положеннями окремих законів, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та бюджету Фонду соціального страхування України.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно положень статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання.

Також, відповідно до пункту 1 частини другої статті 92 Конституції України виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків.

Конституцією України встановлено, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частини друга, третя статті 22); громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (частина перша статті 24); громадяни України мають право на соціальний захист (частина перша статті 46); конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 64).

Відповідно до статі 22 Загальної декларації прав людини кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави.

Згідно із правовою позицією Конституційного Суду України, викладеною в Рішенні від 26 грудня 2011 року № 20-рп/2011, одним з визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціально-економічній сфері є додержання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян та фінансовими можливостями держави, а також

гарантування права кожного на достатній життєвий рівень. Передбачені законами соціально-економічні права не є абсолютними. Механізм реалізації цих прав може бути змінений державою, зокрема, через неможливість їх фінансового забезпечення шляхом пропорційного перерозподілу коштів з метою збереження балансу інтересів усього суспільства. Крім того, такі заходи можуть бути обумовлені необхідністю запобігання чи усунення реальних загроз економічній безпеці України, що згідно з частиною першою статті 17 Конституції України є найважливішою функцією держави (абзаци сьомий та десятий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини).

Разом з тим, слід також зазначити про Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007 (справа про соціальні гарантії громадян), в якому визнавши неконституційними окремі положення Закону України "Про Державний бюджет України на 2007 рік", Конституційний Суд України встановив, що закон про Державний бюджет України як правовий акт має особливий предмет регулювання, відмінний від інших законів України – він стосується виключно встановлення доходів та видатків держави на загальносуспільні потреби, тому цим законом не можуть вноситися зміни, зупинятися дія чинних законів України, а також встановлюватися інше (додаткове) правове регулювання відносин, що є предметом інших законів України (абзаци четвертий, п'ятий, шостий пункту 4 мотивувальної частини).

Така ж сама правова позиція визначена в Рішеннях Конституційного Суду України від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008 та від 30 листопада 2010 року № 22-рп/2010. Вказаними Рішеннями Конституційний Суд України визнав неконституційними окремі положення Закону України "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" і Закону України "Про Державний бюджет України на 2010 рік", якими, зокрема, вносилися зміни та доповнення до законів, зупинялася їх дія, встановлювалося правове регулювання відносин, що є предметом інших законів України.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). З огляду на зазначене, законодавча ініціатива є предметом правового регулювання закону та узгоджується з Конституцією України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо приведення його норм до вимог Конституції України (реєстр. № 3785 від 20 січня 2016 року), поданий народним депутатом України Писаренком В.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ